

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

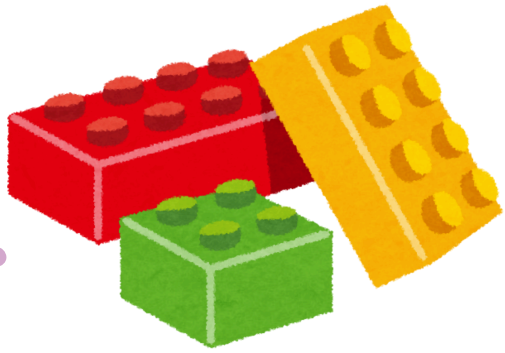
EURA SYDÄMESSÄ

SISÄLLYSLUETTELO

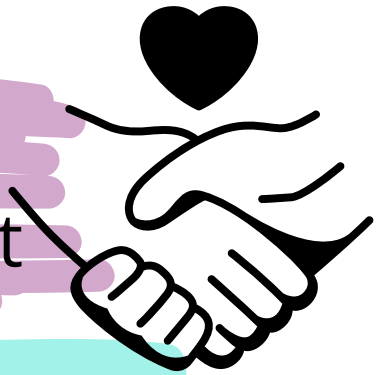
Johdanto.....3
Euran varhaiskasvatuksen arvot.....4
Keskeisiä käsitteitä.....5
Tavoitteet.....7
Toimenpiteet.....8
Ohjaus ja vuorovaikutus.....9
Yhteistyö huoltajien kanssa.....10
Kirjavinkkejä.....11
Linkkivinkkejä.....12
Toimintavinkkejä.....13
Lähteet

Johdanto

Tämän oppaan tavoitteena on tukea Euran varhaiskasvatuksen henkilöstön työtä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Oppaan alussa on avattu lyhyesti keskeiset käsitteet ja Euran varhaiskasvatuksen arvoperusta. Oppaan lopusta löytyy kirjavinkkejä, toimintatuokiovinkkejä ja linkkejä eri materiaaleihin.

Euran kunnan varhaiskasvatuksen arvot

Turvallinen arki

Avoimuus
Rehellisyys
Luottamus
Hyvinvointi

Positiivinen vuorovaikutus

Läsnäolo
Kannustus
Hyvät tavat

Arvostus

Ainutlaatuisuus
Moninaisuus
Oikeus tukeen
Vahvuudet

Leikin voima

Ilo
Leikillisyys
“Opitaan leikkien, leikitään oppien
“Leikitään mukana”

Osallistava varhaiskasvatus

Keskeiset käsitteet

Tasa-arvo

Tasa-arvolla tarkoitetaan, että kaikki yksilöt ovat samanarvoisia ja kaikilla yksilöillä on samanlaiset oikeudet sukupuolesta riippumatta. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän estäminen on kirjattu tasa-arvolakiin.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki yksilöt ovat samanarvoisia riippumatta iästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta yksilöön liittyvästä asiasta. Yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän ehkäisy liittyen yksilön ominaisuuksiin on kirjattu yhdenvertaisuuslakiin.

Inkluusio

Varhaiskasvatuksessa inkluusiolla tarkoitetaan jokaisen lapsen mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksen toimintaan. Inkluusio mahdollistaa jokaiselle lapselle yhtäläiset oikeudet. Inkluusion yhtenä määritelmänä on käytetty minimaalista ulkopuolelle jäämistä ja esimerkiksi fyysinen vamma, sukupuoli tai kielitaito ei saa olla lapsen osallistumisen esteenä.

Osallisuus

Osallisuudella tarkoitetaan kokemusta siitä, että kuuluu johonkin ryhmään ja on mahdollisuus vaikuttaa ryhmän asioihin. Osallisuuden kautta yksilö tuntee tulevansa kuulluksi ja nähdyksi.

Sukupuolisensitiivisyys

Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan ymmärrystä sukupuolen vaikutuksesta ihmisten arkeen, hyvinvointiin ja mahdollisuuksiin. Sukupuolisensitiivisyyteen kuuluu, että jokaiselle taataan samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet sukupuolesta tai sukupuolen ilmaisusta huolimatta

Tavoitteet

Kohdata jokainen lapsi ainutlaatuisena

Huomioida jokainen lapsi joka päivä

Olla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäjä

Tarjota lapsille mahdollisuuksia erilaisuuden pohtimiseen

Puhua arvostavasti kaikista ja olla esimerkki lapsille

Puuttua epätasa-arvoiseen kohteluun

Toimenpiteet

Varhaiskasvatuksen henkilöstö tiedostaa omat sukupuoleen liittyvät stereotypiat. Toiminnassaan kasvattajat kiinnittävät huomiota sanavalintoihinsa, välttäen esimerkiksi tytöttelyä ja pojittelua. Varhaiskasvatuksen henkilöstö huomioi sukupuolisensitiivisyyden leikeissä, leluissa, loruissa, kirjoissa yms.

Varhaiskasvattajan henkilöstö voi tehdä leikin, leikkivälineiden ja/tai leikkikaverien valintaan arvonnan, jonka myötä lapset voivat tutustua uusiin leikkeihin ja saada uusia leikkikavereita. Kasvattajien tehtävänä tukea leikkien kulkua.

Varhaiskasvattajan henkilöstön tulee huomioida, että jokainen lapsi tulee hyväksytyksi omana itsenään lapsiryhmässä. Kasvattajan tulee mahdollistaa onnistumisen kokemukset jokaiselle, tarvittaessa erilaisten tuen tarpeiden avulla.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kaikessa toiminnassaan huomioida tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Aputoimena henkilöstö havannoi lapsiryhmää ja puuttuu nopeasti jokaiseen havaitsemaansa epäkohtaan.

Ohjaus ja vuorovaikutus

Kasvattajan tulee huomioida milloin omassa puheessa käyttää sukupuolittavia sanoja ja milloin niiden käyttö on tarpeellista. Sukupuolien liittäminen erilaisiin tekemisiin, leluihin tai käytökseen, voi vahingossa vahvistaa sukupuolinormeja.
Kasvattajan tulee antaa kaikille lapsille tasapuolisesti puheenvuoroja pyytämättä. Avoimilla kysymyksillä annetaan lapselle mahdollisuus käyttää kieltä runsaammin, kun suljettu kysymys rajaa kommunikointia.

Ryhmässä jokainen lapsi ansaitsee kehuja monipuolisesti erilaisista asioista, sukupuoli ei saa vaikuttaa lasten saamiin kehuihin. Jokaista lasta on myös tuettava sukupuolesta riippumatta omatoimisuuteen ja taitojen kehittymiseen.

Leikissä lapsella on oltava mahdollisuus tutustua kaikkiin tarjolla oleviin leikkeihin. Kasvattajan tiedostomattomat katseet, eleet ja vihjeet voivat antaa sanattomia viestejä, että lapsen käytöksessä on jotain poikkeavaa. Sukupuolisensitiivisessä kasvatuksessa ei ole tarkoitus pakottaa poikia leikkimään nukeilla ja tyttöjä autoilla, vaan, että kaikki voivat halutessaan valita vapaasti leikkinsä.

Lapsen liikkumisen ohjaamiseen ei sukupuoli saa myöskään vaikuttaa. Jokaista lasta pitää kannustaa monipuoliseen liikkumiseen ja löytämään liikunnasta iloa. Lasten tulee saada liikkua vapaasti, tutkia ja testata omia fyysisiä rajojaan. Lasten liikkumista ei saisi rajoittaa liiallisella turvallisuuden tavoittelulla ja tarpeettomia kieltoja tulisi välttää. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö on rakennettava niin, että jokaisella lapsella on mahdollisuus saada liikunnasta iloa ja onnistumisia.

Monikulttuurisuus on nähtävä rikkautena, jota on tärkeää vaalia ja uusiin kulttuureihin ja tapoihin on rikastuttavaa tutustua. Varhaiskasvatuksessa voidaan tutustua eri kulttuurien tarjoamiin satuihin, tarinoihin, leikkeihin, juhlaperinteisiin ja ruokailutapoihin. Kasvattajana on tärkeää toimia antirasismisesti, jolloin kasvattaja ymmärtää, että ihonväri tai uskonto voi tuottaa lapselle eriarvoisuutta.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Varhaiskasvatuksessa huoltajien kanssa tehdään jatkuvasti yhteistyötä, kun päivittäin keskustellaan tuonti- ja hakutilanteissa ja lisäksi on valmiiksi sovittuja keskustelutuokioita.

Yhteistyön tavoite on sitoutua yhdessä lapsen turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen

Varhaiskasvatuksen henkilöstö huomioi perheiden monimuotoisuuden ja suhtautuu erilaisiin kieliin, kulttuureihin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin ammatillisesti ja kunnioittavasti.

Huoltajilla on oltava mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Yhteistyön tärkeimmät piirteet ovat aito kohtaaminen, kuuntelu ja luottamus.

Kirjavinkkejä

(Euran kirjasto Heli Koski)

Ainutlaatuinen Fufu: Carlos da Cruz (erilaisuus, itsensä hyväksyminen)

Levitä siipesi, flamingo!: Catherine Emmett (erilaisuus, ulkonäkö)

Mörkökarhu: David Walliams (erilaisuus, ulkonäkö)

Minä olen Alex: Elena Agnello (erilaisia ystäviä, vammaisuus, ihonväri jne)

Monen sortin moninaisuus: Felicity Brooks (erilaisia ihmisiä kaikin puolin)

Monen sortin perheet: Felicity Brooks (kaikenlaisia perheitä)

Myrsky & Valo: Ilja Karsikas (erilaiset luonteenpiirteet)

Molli ja kumma: Katri Kirkkopelto (erilaisuus, ennakkoluulot)

Elli ja sata napaa: Kirsi Alaniva (erilaiset kehot)

Meidän ja muiden ystävät: Mary Hoffman (erilaisia ystäviä kaikin puolin)

Lotta Leppäkerttu on erilainen: Meri Suutari (erilaisuus, ulkonäkö)

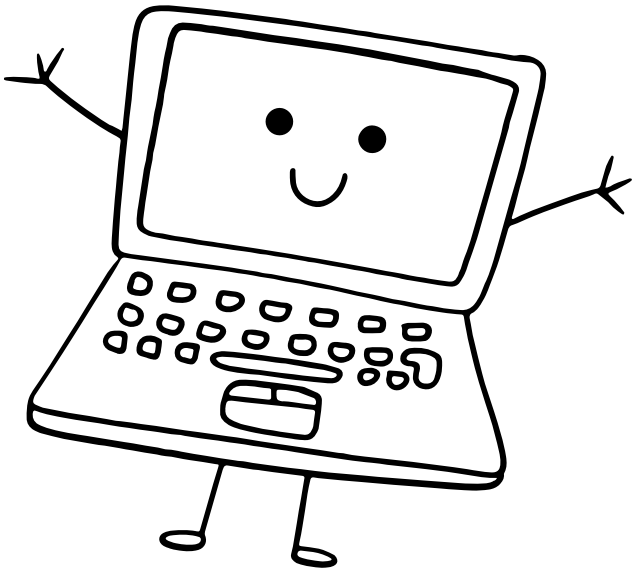
Leppäkerttu ilman pilkkuja: Niina Bell (erilaisuus, vammaisuus)

Käyrä kurkku Elmeri: Sabīne Košeļeva (erilaisuus, itsensä hyväksyminen)

Sulon ja Elsin uudet naapurit: Susanna Silvander-Rosti (erilaisia naapureita, ihonväri, sateenkaariperheet)

Ei haittaa jos on erilainen: Todd Parr (erilaisuus, sukupuolinen suuntautuminen)

Linkkivinkkejä

Tasa-arvoinen varhaiskasvatus

https://tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi/

Lapsen oikeudet

https://lapsenoikeudet.fi/

Lapsen oikeuksien viikko

https://lapsenoikeuksienviikko.fi/

Opetushallitus

https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus

Toimintavinkkejä

KIRJANLUKU:
Lukekaa yhdessä kirjoja,
jotka sisältävät monimuotoisia hahmoja
ja jotka käsittelevät erilaisuutta,
oikeudenmukaisuutta ja empatiaa

ERILAISET ROOLILEIKIT:
Leikkikää esimerkiksi uuteen
asuinpaikkaan
muuttamista
tai ristiriitatilanteita. Lapsi oppii
eläytymään toisen asemaan
ja oppii uusia
näkökulmia.
Tarttukaa rohkeasti lasten ideoihin

DRAAMA:
Erilaiset näytelmät, joissa käsitellään
tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
Ottakaa ideoita lasten arjesta.
Esimerkiksi leikin ulkopuolelle jääminen
tai pelko tulla kiusatuksi, jonkin
ulkoisen asian takia

RYHMÄTYÖT :
Keksikää yhdessä ryhmätöitä,
joissa tarvitaan
jokaisen panosta.
Esimerkiksi yhteisen juhlan suunnittelu
tai jumppahetki.
Lapsi oppii,
että jokainen ryhmän jäsen on tärkeä

Lähteet

Finlex. Tasa-arvolaki. Viitattu 26.10.25 https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1986/609

Finlex. Yhdenvertaisuuslaki. Viitattu. 26.10.25. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325

Kuvat: Canva

Kirjavinkit: Euran kunnan kirjasto, Heli Koski

Opetushallitus. Viitattu 26.10.25 https://www.oph.fi/

Sipoo. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Viitattu 2.11.25 https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2024/11/Tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma-Sipoon-vaka.pdf?ver=1732118101